

22.6.2020

Kunta- ja aluehallinto-osasto
Neuvotteleva virkamies Matti Sillanmäki

Eduskunnan hallintovaliokunnalle

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta annetun lain 36 ja 55 §:n muuttamisesta (HE 90/2020 vp)

Henkilöstömitoituksesta aiheutuvien kustannusten korvaaminen vuonna 2020

Hallituksen esityksessä 90/2020 vp ehdotetaan kunnan peruspalvelujen valtionosuusprosenttia korotettavan 0,05 prosenttiyksiköllä 25,51 prosenttiin. Tarkoituksena on ikääntyneen väestön toimintakyvyn tukemisesta sekä iäkkäiden sosiaali- ja terveystalvveluista annettuun lakiin (980/2012) ehdotetusta iäkkäiden henkilöiden tehostetun palveluasumisen ja pitkäaikaisen laitoshoidon henkilöstömitoituksesta vuonna 2020 aiheutuvien kustannusten korvaaminen täysimääräisesti kunnille. Hallituksen esityksen 4/2020 vp mukaan henkilöstömitoituksesta kunnille vuonna 2020 aiheutuvat kustannukset ovat yhteensä 17,7 miljoonaa euroa. Ehdotettu valtionosuusprosentin korotus on mitoitettu tämän kustannusarvion mukaisesti.

Sosiaali- ja terveysministeriöstä saadun tiedon mukaan hallituksen esitykseen 4/2020 vp sisältyvään lakiehdotukseen ehdotetaan kuitenkin eduskuntakäsittelyssä muutoksia, joilla on vaikutusta henkilöstömitoituksen siirtymäkauden kustannuksiin. Saadun tiedon mukaan henkilöstömitoituksesta aiheutuva kustannus on 1,62 miljoonaa euroa vuodelle 2020, jos ehdotettu laki tulee voimaan 1.10.2020.

Tämän vuoksi valtiovarainministeriö ehdottaa hallituksen esitykseen 90/2020 vp sisältyvää lakiehdotusta muutettavan vastaamaan uutta kustannusarviota siltä osin, kuin on kyse henkilöstömitoituksesta vuonna 2020 aiheutuvien kustannusten korvaamisesta kunnille. Valtionosuusprosentin korottaminen ei olisi tarkoituksenmukaista, sillä vuonna 2020 aiheutuva kustannus on siinä määrin vähäinen, ettei sillä olisi vaikutusta valtionosuusprosenttiin. Kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta annetun lain 55 §:n 1 momentti ehdotetaan näin ollen säilytettävän nykyisellään.

Sen sijaan ehdotetaan, että lisärahoitus (1,62 miljoonaa euroa) kohdennettaisiin kunnille määräaikaisena valtionosuuden lisäyksenä 65 vuotta täyttäneiden asukkaiden määrän perusteella. Koska kyse on iäkkäiden henkilöiden palveluihin liittyvistä kustannuksista, olisi perustellumpaa käyttää jakoperusteena 65 vuotta täyttäneiden asukkaiden määrää kokonaisasukasmäärän sijasta. Valtionosuuden lisäys vuodelle 2020 olisi 1,35 euroa 65 vuotta täyttänyttä asukasta kohden. Tätä koskeva säännös ehdotetaan lisättävän lain 36 §:n uudeksi 9 momentiksi.

Edellä todetun perusteella valtiovarainministeriö ehdottaa seuraavia muutoksia hallituksen esityksen 90/2020 vp mukaiseen lakiehdotukseen (lisäysehdotukset keltaisella, poistoehdotukset keltaisella ylivivattuna):

36 §

Määräaikaiset kuntien valtionosuuteen kohdistuvat vähennykset ja lisäykset

Vuonna 2020 kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta vähennetään 1,82 euroa asukasta kohden liittyen kuntien digitalisaation kannustinjärjestelmän toteuttamiseen.

Vuonna 2020 kunnan peruspalvelujen valtionosuuteen lisätään 32,80 euroa asukasta kohden, 106,73 euroa alle 18-vuotiasta asukasta kohden ja 50,07 euroa 65 vuotta täyttänyttä asukasta kohden koronavirusepidemiasta aiheutuvien taloudellisten vaikutusten johdosta.

Vuonna 2020 kunnille maksetaan yhteensä 370 miljoonaa euroa koronavirusepidemiasta aiheutuvien taloudellisten vaikutusten johdosta. Korvaus maksetaan kunnille verovuoden 2020 verontilityksissä sovellettavien kunnallisveron jako-osuuksien mukaisessa suhteessa.

Vuonna 2020 kunnan peruspalvelujen valtionosuuteen lisätään 0,62 euroa asukasta kohden työttömyysetuuden sovittelun suojaosan väliaikaisen korottamisen johdosta.

Vuonna 2020 kunnan peruspalvelujen valtionosuuteen lisätään 9,11 euroa asukasta kohden harkinnanvaraisen valtionosuuden korotuksen lisäyksen rahoittamiseksi.

Vuonna 2020 kunnan peruspalvelujen valtionosuuteen lisätään 1,35 euroa 65 vuotta täyttänyttä asukasta kohden iäkkäiden henkilöiden tehostetun palveluasumisen ja pitkäaikaisen laitoshoidon henkilöstömitoituksesta aiheutuvien kustannusten johdosta.

55 §*Valtionosuusprosentti ja kunnan omarahoitusosuus*

Kunnan 6—13 §:ssä tarkoitetut laskennalliset kustannukset jakautuvat siten, että kuntien valtionosuus on 25,51 prosenttia (*valtionosuusprosentti*) ja kuntien omarahoitusosuus on 74,49 prosenttia.